

kler so bili na vladi, so ga tiščali ob stran. Sedaj je njihove moči konec. Sedaj bo govoril in delal parlament in vsa korupcija pride na dan!

Kristan se vsega tega boji in za to v Belemgradu milo prosi...

Ravno zato se gospodje dosedanje vlade tako strašno boje parlamenta. Do-

Reveži — tega sklepa glavnega odboda bo zavedni jugoslovanski proletariati in siromak tako. Ali pozablja vaša izdajstva in sodelovanje pri nasiljih in nezakonitostih proti delavcem cele države, ki ste jih z vlado izvršili? In vi imate pogum, da naglašate neke zahteve za ljudstvo in delavce in da naglašate celo zahtevo, »da se neha s preganjanji,« a vi ta preganjanja

Tako je srbski list obsodil trgovsko in prehranjevalno politiko kapitalistično-socialističnih ministrov nesrečnega spomina.

S to banko, ki je denarni vir vseh liberalnih podjetij in liberalnega časopisja, se bomo še pečali.

LDU Beligrad, 18. februarija. »Epo-
ba« piše: Merodajna osebnost radikalnega
kluba nam je opisala sedanjí politični po-
ložaj sledeče: Ni ga poslanca v opozici-
onem bloku, ki bi želel, da bi sedanje
narodno predstavništvo živetarilo še dol-
go. Tudi mi želimo, da se čim prej prično
volitve, zahtevamo pa, da se že sedaj pri-
pravi vse potrebno za ustavotvorno skup-
ščino. Vsled tega zahtevamo tudi, da se
narodnemu predstavništvu predloži za
konksi osnutki za volivni zakon in da se

Posvetovanja v Belem gradu.

nesramno in potuhnjeno vršite še dandanašnji, ko ste že sklenili gornjo zahtevo.

Reevzi — tega sklepa glavnega odbora niste smeli tekot cele krize niti objaviti, ker ste se bali, da vas ne bi gospodari »demokratija« vrgli iz vlade in vam odvzeli vaše plače ter ste svoj sklep objavili še-le 12. februarja, ko je bila kriza zaključena.

Tako obsoja socialistično vladno politiko glasilo srbske socialne demokracije. Kristan, Korač, Bukšeg ter za njimi vsa njihova stranka so obsojeni. Izdajalci delavske stvari so razgaljeni. Kateri delavec bo še tako slep, da bo robotal tem sužnjem kapitala!

Delavec in kmet.

Delavec daje človeški družbi svoje telesne in duševne sile v službo. Kmet pridelava družbi s svojimi telesnimi in duševnimi močmi vsakdanjo hrano za življenje. Oba stana ječita danes pod uplivom strašno se razpaslega kapitalizma. Kapitalizem izrablja delavčeve sile in kmetove pridelke v svojo lastno korist in na škodo človeške družbe. Delavec in kmet imata skupnega neprijatelja, za to je tudi treba, da se skupno borita proti skupnemu neprijatelju. Sovražnik je i delavca i kmeta, kdor jih hoče ločiti, kajti s tem se le lomi njihova moč in sila.

Socialistična stranka se je razvila kot stranka samo delavskega stanu z ostro ostjo proti vsem drugim stanovom. Le zadnji čas vabi tudi kmeta v svojo stranko, ko vidi med njimi zaradi kapitalističnih razmer veliko nezadovoljnosti in misli, da bi bili pri bodočih volitvah dobrodošel prirastek za socialistične glasove. Svojega pravega programa socialisti kmetu ne razkrijejo, ker je preočividno, da je sovražnik kmetu samemu stanu. Le krščanstvo je s svojim naukom, da treba bližnjega ljubiti kakor samega sebe, sposoben in pozvano, da združi vse stanovne, osobito najglavnejše, kmetkega in delavskega. Zato morejo kmetje in delavci iskati svoj spas le v krščanskih strankah.

Delavski in kmetki stan drug drugega dopolnjujeta. Kar eden prideluje, potrebuje drugi, in obratno. Kapital se je vrnil med njiju in njega je treba premagati. Kapital posameznega delavca in kmeta pa je tako majhen, da se sam ne more boriti. Le ako se združi ves kapital in vsa socialna moč delavskega in kmetkega stanu v eno celoto, potem ima borba tudi pričakovati zmage. Zato pa je edina rešilna pot za delavski in kmetki stan strokovna in zadružna organizacija. Njo je treba izpeljati do zadnjega človeka in do zadnjega sela.

Slovenski socialisti so se pokazali med vojsko in posebno sedaj po vojski kot verni in zvesti hlapci kapitalizmu. Njihovi glavni voditelji na Slovenskem in Hrvatskem so sami jaki kapitalisti. Srbijski socialisti za to slovenske in hrvatske socialiste z zaničevanjem imenujejo »žute« (žolte) ali rumene socialiste.

Krščanske delavske in kmetke organizacije, ki že obstoje, morajo torej same izvesti nadaljnjo organizacijo svojih stanov do konca. Ako jih mi ne organiziramo in jim ne donesemo spasa izpod kapitalističnega jarma, organiziral jih bo boljše vizez s vsemi svojimi grozotami in nasilstvi. Ali krščanstvo, ali boljševizem! Zato pa kličemo vsem, ki so dobre volje: Na delo krščansko!

Kristan med svojimi.

(Iz Tržiča.)

Pred kratkim so se mudili v Tržiču, kar trije ministri: Kristan, Kramer in Stojanovič. Obiskali so vse tovarne v Tržiču. Kristan pride tudi v tovarno čevljev Peter Kozina, stopi v tovarno par korakov od vrat, se obrne in izgine iz tovarne. Ker je pa tam tudi nekaj socialističnih delavcev, se je istim čudno zdelo, češ naš je pa tako hitro izgubil. Zberejo iz svoje srede par mož, ki se podaja v pisarno, kjer so se nahajali vsi trije ministri in tovarnar, da se informirajo ter stavijo tudi par vprašanj. Tam sodrugi najprvo primejo svojega ministra zaradi draginje, ter ga pozivljejo, da bi pripomogel do cenejše prehrane, da bi cene padle. In kaj odgovori gospod minister:

»Jaz ne morem sedaj ničesar napraviti.«

Nadalje ga vprašajo, kaj hočejo napraviti glede otrok, ker mleka ni nikjer dobiti. Tedaj da gospodin minister zopet veličasten odgovor:

»Kmet več zasluži, ako krmi z mlekom svinje, ker mast je sedaj draga in več dobi zanje kot pa za mleko, če pa vam kmet noče prodati mleka, ga pa ubijte!«

Seveda so se njegovi gojenci spogledali, češ kako pa je mogoče to, da nam minister ukazuje kar ubijati ljudi. Stavili so mu še eno vprašanje, kako bo z valuto in (hm!) — kapitalisti?

Kristan — — — se nasmeje in pravi: »S kapitalisti — — ja, seveda s kapitalisti

— — — in pogleda tovarnarja, ga potrplja po ramah ter mu pravi: »Slišiš! Kapitalisti, kapitalisti!« Nasproti delavcem pa reče: »Sedaj se ne da nič napraviti, ampak pomagajte si lahko sedaj. Ko pridejo volitve, vsi na dan in pri volitvah glasujte vsi za našo stranko, potem se bo dalo kaj napraviti.« Delavci so s tem odpravili. Ko se vrnejo iz pisarne, pa pravijo: »Ne vemo, ali bi se smejali ali bi se jezili!«

Prav radi verjamemo, da je to za nje precejšnja zagotovila: Človeka ubiti na ukaz ministra. Vprašanje je pa, kako bi bilo potem, če bi bil Kristan potem tudi pripravljen prevzeti posledice. Dvomimo, če se nasproti svojem kompanjonu ni pokazal tiste ljubezni do bližnjega, tukaj bi jo še tem manj. Gospod minister je tudi rekel, da ni mogel napraviti nič. Dobro, ako sedaj, ko je imel neomejeno oblast, ni mogel nič napraviti, tem manj bi mogel napraviti potem, ker ne bo več na vladi. In še kapitalisti! Star pregovor pravi: Vrana vrani ne izkljuje oči! Tako je tudi pri tem. Kristan kot kapitalist gotovo ne bo nastopil proti kapitalistom.

To je vsa uganka; a ljudje ne izprevidijo tega. Ne moremo drugega reči kot to-le: Strnite se in oddajte svoje glasove za Kristana, potem bo svoboda, se bomo pobijali drug drugega. — Pa kaj za to, saj pojde na račun bivšega ministra Kristana!

Nadzorstvo nad veleposestvi.

LDU Belgrad, 18. februarja. Minister za agrarno reformo je v sporazumu z ministrom za poljedelstvo in z ministrom za šume in rude izdal novo naredbo o državnem nadziranju in državni upravi veleposestev. V smislu te naredbe spadajo vsa veleposestva pod državno nadzorstvo, po potrebi jih pa prevzame država tudi v svojo upravo. Veleposestniki obdrže popolno prostost glede načina svojega posestva, ki v smislu postav in naredb ne pride v poštev za izročitev v začasni najem. Veleposestniki imajo dolžnost, da gošpodarijo racionalno, v čemer sloje pod strogo državno kontrolo. To velja zlasti za živinorejo, vinogradništvo, mlekarstvo in sejanje sladkorne repe. Vsi veleposestniki so dolžni, da vodijo svoje knjigovodstvo v srbohrvatskem ali slovenskem jeziku.

Wilson za Jugoslovane. — Lira pada.

LDU Bakar, 18. februarja. Nota predsednika Wilsona bo obelodanjena v celoti v najkrajšem času. Predsednik Wilson je opozoril v svoji noti na to, da bo po najnovejšem projektu železniška proga med Reko in Št. Petrom oddajena komaj streljaj iz puške od italijanske meje. Wilson naglašja dalje, da se morajo zavezniki glede Istre strogo držati njegove črte, zlasti z ozirom na to, da njegova črta že sedaj odreže več kakor 400.000 Jugoslovancev od Jugoslavije. Izjavil je odločno, da ne more soglašati s modifikacijo projekta, ki ga je sam izdelal. Glede grožnje, da se bo uveljavila londonska pogodba, izjavlja Wilson, da z londonsko pogodbo niti ne računa in da jo smatra za najgriši primer surovega kršenja narodnostnih pravic. Nadalje pravi, da zadnji jadranski takozvani kompromis nikakor ni v skladu z načeli, katera je svoj čas proglasil in katera so sprejeli tudi zavezniki, niti z onimi, za katera je ameriški narod vstopil v vojno. Wilson pripominja, da ne more odobriti takega nasilja nad malim narodom; v vsakem primeru pa meni, da je to nasilje tipičen pojav svetovne politike, kakoršna se vodi že izza njegovega odhoda iz Evrope. Vseled tega izjavlja, da se ne strinja z nobenim izmed obeh predlogov, ki sta bila stavljena belgrajski vladi. V primeru, da bi zavezniki v resnici hoteli vztrajati na svojem stališču, bi on sploh ukinitil ratifikacijo versailleske pogodbe ter prepustil zaveznikom, da se sami izbavijo iz te neprilike. — V odgovoru na Wilsonovo noto pravijo zavezniki, da so pač pripravljeni umakniti predlagani kompromis z dne 20. januarja, da pa morajo ostati zvesti londonski pogodbi, katero so podpisali. Iz pisanja angleških in francoskih listov je razvidno, da je Wilsonov nastop povzročil veliko zmešnjavo, prečrtal vse račune zaveznikov ter zastrašil Italijo, ki nam je že držala nož pod vratom in ki sedaj ne ve, ali naprej ali nazaj. — Medtem pa je resnica, da italijanska lira v inozemstvu pada čim dalje bolj. Na Reki se plača danes za en dolar 27 lir, dočim se je pred desetimi dnevi plačalo samo 13 lir.

Wilson grozi dalje.

LDU Washington, 18. februarja. (Dun. KU) Reuter poroča: Sedaj je razširjeno mnenje, da bo Wilson v bodoče tudi na druge načine izražal svojo željo, da se odtegne evropskim vprašanjem. Lansingova odpustitev se že mora smatrati za prvi tak korak, ki ga je napravila nova ameriška politika z ozirom na Evropo. Pričakovati pa je še vse drugačnega in senzacionalnega razvoja v tem poledu. Predsednikova grožnja, da se bo odtegnil evropskim vpra-

šanjem, nudi članom opozicije nekakšno zadoščenje, ker so odločno mnenja, da bi mogel senat mirovno pogodbo jednostavno zavrniti, ako bi se predsednik mogel odločiti za to, da se v evropske stvari ne bo vmešaval. Na ta način bi se Amerika oprostila vseh zapletljivost v starem svetu.

Nitti svari Italijane.

LDU Trst, 17. februarja. Agenzia Stefani javlja iz Pariza od 16. t. m.: Ministrski predsednik Nitti je obrazložil londonskemu poročevalcu »Matina« svoje mnenje o svetovnem položaju: »Svetovni položaj je zelo jase, je rekel Nitti; že 15 mesecev pozabljamo, da moramo narediti mir; živimo v upanju na pomoč iz Amerike, in v bednem, zelo bednem položaju, v katerem se nahaja Evropa, se ne misli, da je neobhodno potrebno delo vseh brez izjeme. Živelimo, ne da bi mislili na tristo milijonov Nemcev, Avstrijev, Rusov in Turkov, katerih delo in proizvodi so neobhodno potrebni za obnovo Evrope. Kaj je posledica tega? Amerika nam odklanja posojila — moramo se zanesti na lastne moči; moramo narediti konec politiki, vsled katere smatramo že 15 mesecev po dokončanih sovražnostih za sovražnike 300 milijonov ljudi. Z boljševiki, gošpodari Rusije, nismo ne v vojnem, ne v mirovnem stanju; za Turčijo ne vem, ali bo še obstajala; Nemčija, od katere pričakujejo Francozi odškodnine, ne more več proizvajati, a ameriški in nevtralni finančniki smatrajo, da je vsa Evropa na pragu strašne krize; ne zaupajo nam, ker nismo znali narediti miru; treba je vsaj toliko poguma za vzpostavitev miru kakor za napoved vojne; treba je pozabiti nekatere strasti in zadovoljiti se z imenom zmagovalcev, treba je gledati resnici v obraz in zadovoljevati se z besedami. Smatram, da sem dal primer, pozvavši italijanski narod, naj ne vztraja trdovratno pri krajevnih zahtevah, in trudim se, da bi mu dal vzvišenejši in večje obzorje za njegovo bodočnost. Iskal sem in iščem se prijateljstva sosedov tudi tedaj, ko je mogoče njihovo nehanje priti v navzkrižje z nami. Povrnitev k popolnemu miru in dovoljnim proizvodnjam — je pripomnil Nitti — to je edino sredstvo, ki ga ima Evropa za svojo obnovo; drugače poginemo, in ogrozi nas strašnejše boljševizmo, kakor je moskovski. Ostati moramo zedinjeni, kakor smo bili v vojni. Brez neposrednega skupnega dela med Anglijo, Italijo in Francijo ni rešitve v Evropi.« Zdi se — pripominja »Matina«, da bo ta politika, o kateri se je že govorilo v italijanski zbornici, popolnoma zmagala na londonski konferenci.

Nitti pride v Beli grad?

LDU Split, 18. februarja. (LDU). Dne 16. februarja se je italijanski ministrski svet pod predsedstvom senatorja Mortare bavil s poslednjim sporočilom iz Londona in razpravljaj o možnosti potovanja Nittija v Belgrad. Ker je on zahteval solidarnost vsega kabineta, je to dejstvo velike važnosti političnega značaja. Ministrski svet računa vsled Wilsonove intervencije v korist Jugoslaviji s tem, da se bodo vsled tega koraka Amerike morale Italija, Francoska in Anglija dominiti glede novega kompromisa v jadranskem vprašanju. Prečitana je bila tudi vsebina brzojavke, ki sta jo poslala Wilsonu Millerand in Lloyd George. Prišlo so na razgovor tudi odločitve predsednika zveze narodov z ozirom na dr. Trumbića.

Ententne skrbi.

LDU Amsterdam, 18. februarja. (Dun. KU) Angleški listi poročajo, da je Churchill v svojem govoru v Dundaju med drugim izjavil: Bilo je v našem interesu, zagotoviti v Rusiji vlado, ki se ne bi dala v roke Nemcem. Tudi je v angleškem interesu, da se Nemčija ne požene v ruski objem. Vseled tega mora Anglija storiti vse, da pomaga sedanji nemški vladi. Dalje je rekel Churchill, da se mora mir s Turčijo skleniti čimprej, in sicer tak mir, ki ne bi združeval čustev vseh mohamedancev na svetu proti Angliji.

Mažari rote.

LDU Budimpešta, 18. februarja. Madžarska mirovna delegacija je danes predložila novo noto, v kateri poudarja, da se mirovna pogodba nič ne ozira na etnografsko enoto Ogrske. Ako bi se politična enota Ogrske razkosala, bi bila velika nevarnost, da bi donavski pritoki, katerih gornji tek je prisojen drugim državam in ki se izlivajo v Donavo na mažarskem ozemlju, vsled zanemarjanja narodnega gošpodarstva in pa ker so dela rečne regulacije ustavljene, preplavili Madžarsko in jo s tem težko oškodovali. Vseled tega prosi madžarska mirovna delegacija, da bi se v tem pogledu sklicala posebna mednarodna komisija.

Anarhisti.

LDU Milan, 18. februarja. (ČTU) V Neapolju je bil aretiran vodja komunistov Angelotti s 7 tovariši. Pri njem so našli popolnoma idealne načrte za napad na

skoro vse evropske državne poglavarje. Policija ima v rokah imena španskih, italijanskih, irskih in ruskih anarhistov, ki bi imeli napad izvršiti. Vsi so člani »rdečih roke«. Povsod so ukrenili obsežne varnostne priprave.

Nastop novega francoskega predsednika.

LDU Pariz, 18. februarja. (Dun. KU) Agence Havas poroča: Stari predsednik Poincare je izročil danes svojo oblast novemu predsedniku Deschnelu. Poincare je imel nagovor, v katerem je poudarjal, da so se republikanske naprave v tragičnih razmerah obnesle. Novi predsednik je odgovarjal, da mu je treba slediti samo Poincarejevemu vzgledu, ako bo hotel izpolnjevati svoje dolžnosti, ker da je Poincare zastopal Francijo v tragičnem času s patriotizmom, ki se ga mora občudovati; opirajoč se na te velike spomine da bo spoznamo s parlamentom in junaki francoskim narodom deloval iz vsega srca samo za Francijo.

Politične novice.

+ Nova vlada se sestavlja. Novo vlado bo sestavil Protic iz vrst opozicije. Socialisti so se sicer klečepalili okrog regenta, da bi smeli še dalje biti deležni vlade, a klečepalci niso nikjer upoštevani. Včeraj je opozicija določila novi vladi program. Danes pa se najbrže za sestavi vlada. Liberalci sicer lažejo, češ, da iz vsega ne bo nič. Za njihovim beskanjem se pa skriva le strah, kaj bo, ko pridejo na dan tajnosti dosedanjih ministrov. Tedaj bo gorje! V novi vladi bo zastopana tudi srbska skupina, ki jo vodi Ribarac in ki je republikanska.

+ Kako močna bo nova vlada. V parlamentarnih krogih se trdi, da so poslanci opozicionalnega bloka razdeljeni tako-le: Radikalci imajo 77 poslancev, Jugoslovanski klub 19. Narodni klub 26, skupina Ribarac 6, Medakovičeva 5, zunanji strank jih je 5; vsega skupaj 138 poslancev. Poleg tega računa opozicionalni blok, da bodo tudi poslanci iz Črne gore in iz krajev, okupiranih po Italiji, pomagali vladi v parlamentu.

+ Pustni krofi, ki smo jih priredili pustni terek, so gospodu Plutu, uredniku »Domovine«, obležali v zelodcu. Želimomu, da kmalu okreva.

+ Zahteve banatskih Švabov. »Nema Zeitung«, ki izhaja v Vel. Beckereku, je nedavno pisala o političnih smernicah banatskih Švabov in naglasila zahtevo nemškega jezika v šoli, uradu in vseh področjih javnega življenja. Tej zahtvi bi se najpopolnejše zadostilo, ako bi se Nemcem dala samouprava. Nemška zvestoba, premišljenost in resnost dajejo najboljše jamstvo, da Nemci samouprave nasproti državi ne bi zlorabili.

+ Delavske zbornice v Avstriji. Vladni zakonski načrt o ustanovitvi delavskih zbornic je bil v odseku z nekaterimi spremembami kršč. soc. delavskih zastopnikov sprejet. Zbornice se bodo delile na delavsko sekcijo in sekcijo nameščencev. Aktivno in pasivno volilno pravico naj bi imeli vsi delavci in nameščenci, ki so pristojni v kako nemško-avstrijsko občino. Zakonski načrt pride sedaj pred parlament in bo najbrže v celoti odobren.

+ Švabsko nemška prosvetna zveza se je ustanovila v Novem Sadu. Njen namen je, združiti v sebi vse Švabe v Banatu, Bački in Slavoniji in delati za prospah švabskega življa na vseh poljih človeškega dela in napredka. Kakor poroča »Cillier Ztg.«, uživajo Švabi v Jugoslaviji vse blagodati svobode, kakor jih pod mažarskim jarmom nikdar niso poznali. Nemška beseda zopet svobodno odmeva, nemški listi in knjige se hitro širijo, šole se ustanavljajo v takom številu, da primanjkuje domačih učnih moči in knjig. Sedaj se je ustanovila še prosvetna organizacija, ki naj zbere vse gospodarske in kulturne moči Švabov in jih smotrano uporabi za napredek švabskega plemena. V političnem oziru se Švabi več ali manj pridružujejo jugoslovanskim strankam, posebno Hrv. ljudski stranki, ki je izdajala zanje v Osijeku »Christliche Volkszeitung«, katero je bivša vlada nedavno ustavila. »Deutsches Volksblatt« v Novem Sadu pa ubira znane nemško-nacionalne svobodnjaške strune.

Dnevne novice.

— Preprečen beg 11 vojakov v Italijo. Orožniki v Zürichu so aretirali dne 16. februarja t. l. v hiši posestnika Franca Erzložnika 11 pešcev 1. čete, 3. bataljona, 37. dravsko-divizijske pešpolka, kateri so 15. februarja t. l. zapustili svojo garnizijo v Ljubljani. Pešce, kateri so bili v vojaških oblekah z orožjem, so orožniki razorožili in aretirali. Prijeti vojniki so pripovedovali, da jih je v Ljubljani pregovoril k dezertaciji v Italijo preko

demarkacijske črte civilist, katerega po imenu niso poznali, pač so ga pa opisali. Za to, da jim pokaže pot preko demarkacijske črte, so mu plačali 3000 kron. Civilist iz Ljubljane jih je spremljeval do hiše Franca Erzložnika v Lavrovcu, blizu demarkacijske črte, kjer jih je pustil, rekoč, da pride drugi dan po nje, da jih prevede preko demarkacijske črte. Pešce so odposlali v Ljubljano v vojaške zapore, na peplnično sredo dopoldne so pa dobili detektivni policijskega ravnateljstva v Ljubljani nalog, da naj izsledijo civilista, ki je prepeljal 11 pešcev do demarkacijske črte. Detektivni policijskega ravnateljstva so pod vodstvom nadz. g. Podneberška še tekom dopoldne izsledili civilista v osebi Franca Klevišarja, ga prijeli in zaslišali. Klevišar je pripoznal, da je res peljal pešce v Lavrovc, toda da so ga voljaki sami nagovorili, naj jim pokaže pot preko demarkacijske črte, ker da namestnik iztihotapiti tobak, ni jih pa k dezertaciji nagovarjal. Klevišarja so pridržali na policiji.

— **Elektromonterji in elektrotehniki** se tem potom opozarjajo na shod, ki ga priredi njih stroka. Shod se bo vršil v nedeljo dne 29. t. m. ob 10. uri dopoldne v knjižnični dvorani Jugoslovanske tiskarne, tretje nadstropje. Na shodu se bodo obravnavale važne strokovne zadeve in se bodo vršili pogovori o ustanovitvi lastne strokovne organizacije. Za udeležence izven Ljubljane se bo preskrbelo hrano in prenočišče, ako nam javijo do 27. t. m. svoj dohod in na kaj reflektirajo. Prijave sprejemata: I. Tomše in drug, elektrinstalater za luč in telefone, št. Vid nad Ljubljano št. 44 in Anton Kogej Jugosl. tiskarna II. nadst., Ljubljana.

— **Omejitve železniškega prometa v Avstrijski republiki:** Generalno ravnateljstvo na Dunaju javlja: Omejujemo do preklica radi popolnoma nezadostne dobave premoga in trajajočega nakopičenja blaga za progo Wien—Ehrenhausen in v prevozu preko te proge tovorni promet na prevoz naslednjih transportov oziroma blaga in sicer: 1. Osoppo (iz Avstrije v Italijo se vračajoči vojni material) in Polania (na Poljsko se vračajoči transporti. 2. Predmete, navedene v seznamu blagovnih potrebščin pod točko 1 a in b; od 3 b premog, koks, briquete, drva za kurjavo; od 3 c šoto in bencin; točko 5 posodje za blago, ki se sme prevažati; točko 6 (živalska krmila); 34 (železniško upravno blago) in točko 38 (strelivo in razstrelivo ter municija za rudokope). 3. Prost je tovorni promet v vozovnih nakladah z Italijo preko Logatca oziroma preko Južne železnice, Beljaka-Trbiža vključno vozovnih naklad za Beljak loco, ki so določene po prepremljenju za Italijo, nadalje je popolnoma prost celotni tovorni promet s Čehoslovasko. V namembno postajo se odposle lahko že sprejeto in na poti se nahajajoče blago. Popolnoma ukinjeno je sprejemanje blaga za Leibnitz loko in Ehrenhausen loko. Prosta so samo živila, izvezemsi transportov soli, naslovljenih na te postaje, da se odpravijo naprej v Jugoslavijo; potem premog in drva za kurjavo. Za postajo Matzeinsdorf so dovoljene slejkoprej od blaga, ki je prosto v smislu predločih določil, samo one pošiljke, ki morajo priti v Matzeinsdorf po južni železnici; izvzet je premog, ki dojde lahko v Matzeinsdorf brez ozira na izvoz. Za promet z Jugoslavijo v prevozu preko proge Wien-Ehrenhausen veljajo omejitve, izdane v prejšnjih točkah za progo z določbo, da je popolnoma ukinjeno novo sprejemanje pošiljatev soli za Jugoslavijo, nadalje tovorni promet za Maribor loko za postajo vzhodno Brezic. Izvzete so od zadnje omejitve edine naslednje pošiljke: premog, pošiljke mineralnega olja iz Poljske v Jugoslavijo za »Danico« Bosanski brod, selitve, železniško upravno blago in razstreljivo za rudokope. V kolikor je dovoljen v smislu predločih določil prevoz pravkar označenega blaga na in preko proge Wien-Ehrenhausen, se ga sme brez drugega sprejemati in odposiljati. Sicer je pa začasno izključen prevoz blaga, izvezemsi onega, ki se nahaja že na poti.

Ljubljanske novice.

lj »Bratec in sestra«, zimska pravljica v petih slikah s petjem in godbo se ponovi v petek ob 7. uri zvečer na Ljudskem odru. Otroci smejo priti le v spremstvu odraslih. Vstopnice se prodajajo v trafikah gospe Modiceve, nasproti Jugosl. tiskarne in v prodajalni Nove založbe na Kongresnem trgu.

lj **Pevska vaja »Ljubljane«** danes ob pol 20. uri za mešani zbor. Važna vaja! — Pevovodja.

lj **Ljubljanske kavarne** so v higieničnem oziru pravi skandal. Manjka temeljite ventilacije, manjka pljuvalnikov, pepel cigar se stresa po tleh, ker ni pekelnic, klozeti so zanemarjeni, da je strah. Ali res ni oblasti, ki bi naredila tem sramotnim razmeram konec, da nas ne bo sram pred tujci?

lj **Mestni magistrat v Ljubljani** pozivljamo, da naj napravi na važnejših cestah in ulicah tlakovane prehode, da nam ne bo treba ob deževnem vremenu gáziti po slavnostnem ljubljanskem blatu. Tak prehod je posebno potreben pri južnem kolodvoru. Naj se pritisne na južno železnico, ki ima vzdrževati prostor in cesto na kolodvor v rabnem stanju.

lj **Komisija za stvarno demobilizacijo** vprašamo, kdaj bode že enkrat izpraznila travnike ob Latermanovih drevoredih demobilizacijskega materiala, ki je sramota za Ljubljano. Skoraj poldrugo leto po prevratu bi se to že lahko zgodilo. Ali je to gospodarstvo, g. dr. Pestotnik, da pustite propadati dragoceni vojni material, ki bode, če stoji še pol leta, popolnoma uničen?

lj **Divji lovec.** Danes zvečer priredi tamburaško društvo »Triglav« predstavo »Divji lovec«. Ker se igra najbrže ne bo ponavljala, se sl. občinstvo opozarja, da si čimprej nabavi vstopnice. Za kurjavo je v polni meri preskrbljeno. Upamo, da nas posetijo vsi prijatelji in obiskovalci »Ljudskega odra.« — Odbor Do. T. d. T.

lj **Umrli so v Ljubljani:** Marija Habina, gostja, 65 let. — Andrej Bobinc, lekar, 50 let. — Marija Fajdig, mestna uboga, 71 let. — Josip Logar, tiskarn. uslužbenec, 36 let. — Josip Pučko, sin sodnega sluga, 14 let. — Ivan Praznik, posestnikov sin, 9 ur. — Marija Grilc, žena umir. sprevednika, 45 let. — Angela Zabukovec, hči mitn. paznika, 5 let. — Karolina Trebežnik, čevljarjeva žena, 32 let. — Marija Štefe, žena železn. čuvaja, 48 let. — Marija Razinger, reienka, 16 let. — Ing. Josip Kenda, gozdar, upravitelj, 37 let. — Marija Trampuš, šivilja, 21 let. — Marija Dobravec, mest. uboga, 83 let. — Josip Kopač, bivši branjevec, 88 let. — Terezija Svetina, gospodinja, 72 let. — Josip Sotlar, čevljarjev sin, 8 mesecev. — Anton Kovačič, delavec, 75 let. — Fran Turk, ubožec, 47 let. — Fran Novak, premogarjev sin, 10 let. — Ivan Bergant, berač, 78 let. — Anton Butina, dijak, 18 let. — Frančiška Merlo, mestna uboga, 81 let.

lj **Spalnica v baraki.** Prefet ponoči. V nedeljo zvečer 15. t. m. se je dogodilo v baraki na Resljevi cesti to-le: Železničar A. nagovori železničarja L.: »Pojdi z mano malo ven. Nekaj imam obračunati s teboj.« Ko sta zunaj, udari železničar A. tovariša po glavi, nato čez oko, potem v obraz in mu razreže obleko govoreč vmes: Čeprav takoj grem iz železniške službe. To je račun.« Šele vojaška straža je resila napadenega pred zdviganjem sodrugom. Jeza je nastala med njima zaradi kartanija. Oba sta morala na policiji plačati še 50 K zaradi motenja nočnega miru, čeprav je kriv samo napadalec. — Sicer je pa res skrajno netaktno, da kvartajo surovi bratci v baraki cele noči in speči tovariši nimajo miru. M.

lj **Znani razgrajč Bogomir Sever** se je sprl v gostilni pri Kramarju na Glincah s kolporterjem Franciškom Marinkom in ga je tako udaril po ustih, da se mu je pcedila kri. Severja so aretirali.

lj **Ker je kradla,** je policija zaprla Angelo Majnik.

Jugoslovanska Strokovna Zveza.

VSEM SKUPINAM!

Glasom sklepa občnega zbora 9. nov. 1919 se povzra članarina za I. in II. razred 30 vin., za nadaljne 3 razrede pa 1 K mesečno. Opozarjamo še enkrat vse funkcije po skupinah, da stopi ta povizek s prvim marcem t. l. v veljavo. Povizek velja mesečno in ne tedensko. Na to naj se pazi, da ne bo kakšnih nerednosti. — Tajništvo.

Delavski shod v škofji Loki se vrši v nedeljo teden 29. t. m. ob 10. uri dopoldne v društveni sobi. Vsi delavci naj pridejo polnoštevilno!

Železničar.

Zahvala. Slavno vodstvo Prometne zveze. — Podpisani se tem potom najiskreneje zahvaljuje za velikodušno podporo, katerega mu je bila naklonjena od strani vodstva. Vidi se, da ima društvo krščanskih železničarjev prave namene, člani so deležni v potrebi pravovarstva in posmrtnine, društvo se pa ozira še posebej na svoje, pomoči potrebne člane, in jih kolikor mogoče podpira z izvanrednimi podporami. — Šalamun Ivan, žel. sprev. invalid v p.

Delavstvo papirnic.

ZVEZA PAPIRNIŠKEGA DELAVSTVA.

Vevče. V ponedeljek dne 16. jan. 1920 ob pol 15. uri popoldne je bilo napovedano pogajanje v zadevi mezdnege gibanja papirničarjev. Ob določeni uri so se pričela omenjena pogajanja, a brez uspeha. Delavstvo zahteva 70% poviška

na dnevni plači, za kar pa ravnatelj ni bil pooblaščen. Obljubil je 40%, vstevši 20%, ki so bili dovoljeni že pred nekaj časom v Ljubljani pri pogajanjih v Kreditni banki. Seveda se delavstvo v to ni udalo. To je samo po sebi razumljivo. Zahteve so bile vložene meseca novembra. Če pogledamo, kakšne razmere so bile meseca novembra in kakšne so danes, vidimo, da so zahteve malenkostne. Nazadnje se je sklenilo, da se pogajanja prekinijo in se spet pričnejo v soboto, t. j. 21. svečana 1920, ob pol 15. uri popoldne. Poprej je bilo to podjetje v nemških rokah, sedaj pa prehaja v slovenske roke, in kakor vse kaže, bo prišlo delavstvo iz dežja pod kap. Kapitalist je pač kapitalist, pa hodi slovenski ali nemški.

Predilniško delavstvo.

Tržič. Širile so se govorice, da v predilnici ne bodo vzeli drugih delavcev, kakor one, ki so organizirani pri socialistični organizaciji. Dolžnost naša je, da napravimo temu konec in pojasnimo, kako vse stvari stoje. Poslali smo spomenico na predilnico v Tržič, naj nas obvesti, koliko je na tem resnice. Dobili smo odgovor sledeče vsebine: Podjetje se pri sprejemanju delavcev ne bo oziralo, pri kateri organizaciji je kdo organiziran, temveč najprvo pridejo na vrsto tisti, ki imajo brezposelno podporo in oni, ki imajo pri podjetju stanovanje. Obratovati se bo pa pričelo zaenkrat v manjšem obsegu, ker ni surovin.

Tako! Sedaj ste na jasnem. Vsekemu, ki bi trosil kakšne druge vesti, zabrusite pošteno v obraz, da z lažjo ne bo prišel daleč. V drugič si pa naj premislijo dotični ljudje, kaj bodo govorili.

Kovinar.

Tržič. (Izmišljeno agitacijsko sredstvo soc. demokratov v Tržiču.) Ko se se mudili pred kratkim v Tržiču ministri Krištan, Kramer in Stojanovič, so obiskali tudi Ahačičovo tovarno in se tam razgovarjali o razširjenju podjetja. Kakor povsod, se nahaja tudi v Tržiču eden takih, ki so po svoji fantaziji in jeziku dobro znani. Piše se Snój. Imenovani je agitiral pri svojih sodelavcih, da je vplival na Kristana, ta pa na tovarnarja Ahačiča, da se bo delavcem v tovarni Ahačiča vsled tega takoj izboljšala plača. Prav čudno se nam zdi, kako je bilo to mogoče, ko smo pa zvedeli od druge bolj merodajne strani, da se je bil pogovor med tovarnarjem in Kristanom tikal le razširjanja obrata, kako bi se taisti dal razširiti. Vidite, s takšnimi lažmi agitirajo med Vami in Vas lovijo na lim. Zato se vselej o vsaki stvari poprej informirajte. Ta slučaj je jasen dokaz, koliko nam je verjeti socialistom.

Jesenice. Skupina Jugoslov. Strokove Zveze na Savi ima dne 26. februarja t. l. občni zbor v »Delavskem domu«. Člani, udeležite se občnega zbora polnoštevilno. — Odbor.

Rudar.

Črna. Na Svečnico, t. j. 2. svečana, se je vršil 7. redni letni občni zbor skupine Črna. Predsednik je pozdravil na vzoče in podal poročilo o delovanju skupine v preteklem letu. Skupina je imela v letu 1919. dohodkov: prispevkov 1891 kron 54 vin., posmrtnina 82 K, pristopnina 13 K, prebitek leta 1918. 324 K 24 v, skupaj 2310 K 68 vin. Izdatkov je bilo v preteklem letu: bolniška podpora 908 K 75 vin., 1 posmrtnina 100 K, 4 vinarski odbitek 155 K 56 vin., skupaj 1164 K 31 vin.; ostane prebitek 1146 K 47 vin. Odbor je bil izvoljen sledeči: Keber Martin, predsednik; Strugar Gregor, tajnik; Grajšnik Josip, blagajnik; Keber Janez, blagajnika namestnik; Mavrič Janez, Makove Lovrenc, škoflek Lovrenc in Čašl Andrej, odborniki. Pregledovalca računov Kodrun Jurij in Rožanc Jožef. Krajevni zaupniki: Cirej Franc (Črna), Mavrič Janez (Helena), Rožanc Jožef (Javorje), Tevc Šimon (Kopriva). Političen zaupnik Strugar Gregor. Ker je bil dnevni red izčrpan, je predsednik zaključil občni zbor.

Cestar.

Kaj zahtevamo? Kaj nam obetajo? Sporočil se nam je odgovor, katerega je dobila deputacija naše cestarske organizacije dne 12. februarja 1920 pri poverjeništvu za javna dela. To je odgovor, na katerega na noben način ne moremo pristajati, še manj ga po odobravati. Deputacija, ki je bila omenjenega dne na poverjeništvu zaradi draginjskih doklad cestarjev, zakaj se iste ne izplačajo, je dobila sledeči odgovor: Cestarji ne spadajo pod kategorijo državnih uslužbencev. Plačani so z dnevno plačo, zato niso opravičeni do 120 odstotne draginjske doklade, katere so se meseca decembra nakazale državnim uslužbencem. Vprašamo g. gradb. ravnatelja, kaj smo vendar mi cestarii, saj smo

vendar nastavljeni z dekretom, kakor drugi drž. uslužbenci. Enkrat se nas prištevajo k državnim uslužbencem v zadevi draginjskih doklad, drugič zopet ne, torej se gospoda pri vladi ni natančno podučena, h kateri državni službi vendar spada to čudno ime cestar. Očitajo nam, da imamo cestarji povečini vsi po 1 ha zemlje, tisto pa ne vidijo, kakašna je tista zemlja, na katero se nasiplje gramoz, odlaga blato, če pa to ne, se pa naprašajo ob cestnega prahu tako, da ni za rabo. To je takozvani bonket. In radi te zemlje so najbrž odveč draginjske doklade cestarjev. Vsiljuje pa se nam misel, da morda mislijo, da bode cestar samo za tisto travo ob cesti opravljal svojo službo. Prišli smo do zaključka, da plačamo državi odškodnino za tisto zemljo, da se nam ne bo očitalo, da jo imamo zastoj. In kakšno mnenje imajo gotovi ljudje o nas, tovariši, pomislite: Cestar je danes izmed državnih uslužbencev na najboljšem. Življenje in druge potrebne reči ima doma, ima izvrstno mesečno plačo, trpi pa največ le takrat, ko s svojo grebijo na rami pregleda progo. — Odgovarjamo, da je gradbeno ravnateljstvo zelo slabo informirano, ako misli tako od državnih cestarjev, da cestar z grebijo na rami samo progo pregleduje. Resnica je, da mora največkrat trdo delati. Sedaj vidite, kako si pri svojih zate odgovornih faktorjev upoštevan. Na gotovih mestih naj se upošteva, ako si hočemo malo življenja pridobiti doma, da nas to precej stane, najemnina, vožnja, delavci in drugo, ker danes stane mali košček zemlje, najemnina 500 do 1000 K, in si še srečen, ako jo dobiš, istotako tudi živina dnevno 80 K. Na ta način pridobljeno življenje je pa tudi zadosti grenko. Cestar na svoji progi nima nobenega dela, pravijo. Dobro, kdo skrbi, da je cestna površina dobro ohranjena, kdo snazi cestne jarke, kdo ob slabem vremenu, dežju, megli in ob drugih neprilikah opravlja cestno službo s polnimi čevlji vode, kar je gotovo zdravo. Nadalje: kdo skrbi za cestni policijski red? Vprašamo: ali ni to človek, ki se zove cestar? Zakaj se torej ravno ta najnižji državni uslužbenec najbolj prezira. Tudi cestar in njegova družina imajo pravico do poštenega življenja. Zakaj se z njim tako postopa? Ako država od nas zahteva naše moči, tudi mi zahtevamo, da se nam primerno sedanjemu gmoletnemu položaju, vedno rastoči draginji nakaže tudi odgovarjajoča draginjska doklada. Radevolje prepustimo državi tisto zemljo ob cesti, samo država naj nas pošteno plača, da bomo lahko živeli pošteno življenje. Ravnotako je z našo definitivnostjo, ki čaka pri počasni državni funkciji rešitve na nedoločen čas, torej je tudi v tem oziru treba primernega koraka, da nas cestarje uvrste v nam in času primerno kategorijo, kar je danes najbolj pereče naše vprašanje. Cestarji, združimo se tesneje in zahtevajmo, kar nam gre po božjih in človeških postavah. Nastopimo kot en moč in povzdignimo svoj glas: Kje so naše draginjske doklade? Kje je naša definitivnost? — Cestar.

Spomenica cestarjev. Zveza cestarjev je vložila v imenu vseh državnih cestarjev na ministertvo javnih del sledečo spomenico: Zveza cestarjev, organiziranih pri deputaciji pri deželni vladi za Sloveijo v Ljubljani dne 12. februarja t. l., kjer je urgirala izplačilo draginjskih doklad, da dobi iste izplačane ne v smislu naredbe »Ur. lista« št. 186 d. l. 120 odstotkov, ampak nazaj, samo 50 K za moža in ženo in vsakega otroka po 25 K. »Zveza cestarjev« JSZ odgovora ni odobrila in prosi Vaše ministertvo, da se cestarijem izplača draginjska doklada po predpisu za državne uslužbence s 120 odstotno doklado. Cestarji veliko trpe vsled draginje; poleg živilske draginje še pomanjkanje na obleki, ker so izpostavljeni vsakemu vremenu. Cestarji hkrati prosijo, da se pospeši definitivno nastavljenje cestarjev. Sedaj bomo videli, kakšen odgovor bomo dobili.

Celje. Na občnem zborovanju cestarjev dne 6. prosinca 1920 se je razpravljalo v sledečem redu: Pozdrav in nagovor predsednika Ivana Deršek o pomenu naše organizacije. — Zapisnikar Jožef Ožir poročal letno poročilo in poročila o delovanju skupine. — Blaga nik Miha Jaklič podal letno poročilo o blagajni, pregledovanju računov in stroških, kar se je odobrilo. — Za leto 1920. se je izvolil sledeči odbor za drž. cestarje: predsednik Ivan Deršek; zapisnikar Jožef Ožir; blagajnik Miha Jaklič; predsednikov namestnik Iv. Ozebek; nadzornik Ionac Lukanc; odborniki Anton Kotnik, Ivan Mazit, Iv. Turnšek.

Okrajni cestarji si izvolijo lastni odbor, ako bo zadosti trdne volje, upamo, da se bodo bolje združili kakor pretečeno leto. Prebralo se je pismo tovariša Bezeljaka. — Razpravljalo se je zaradi prehrane in načrt za bodoče leto. Sklenili smo delovati, trdno, skupno s tovariši cele Slovenije, da dosežemo v edinstvi to, po čemur stremimo že leta, namreč definitivnost.

Zveza služkinj.

Pred enim letom se je malokdo zme-nil za služkinjo. Danes pa že nekaj časa sem vseprek govori o služkinjah. Kaj je temu vzrok? Stavile so zahteve, da bi si izboljšale gneten položaj, v katerem se nahajajo. Dobro mi je še v spominu tisti dan, ko sem poslušal (nepoklican sicer) mnenje tistih, od katerih je odvisna služkinja. Vse je bilo razburjeno radi tistih pičlih zahtev, ki so jih stavile služkinje. Seveda, da bi bilo to v splošnem, bogne-daj! So tudi gospodinje, katerim ni ničesar očitati. Prihaja mi želja, da bi mogel tiste ljudi, kateri obsojajo nastop služkinj, postaviti le en dan na določen kraj in poklicati samo sto služkinj, da bi tam raz-odle popolnoma resnično svoj položaj. Pre-pričan sem, da bi tista mržnja takoj izgi-nila in rekli bi: Popolnoma prav imajo služkinje, da so postavile zahteve za iz-boljšanje. Marsikatera služkinja bi bila za-dovoljna, pri marsikateri bi se pa tudi je-žili poslušalcu lasje, začudeno bi gledal, čež kako je vendar mogoče to, kako pa živi? Neverjetno bi se marsikomu zdelo, da ima še danes služkinja mesečno 20 ali 30 K plače. Sedaj pa pomislimo, kaj je dan-es dvajset kronc. Lahko računamo, ka-kor hočemo, in ne spravimo iz cele njene plače letno eno vsoto skupaj, da bi si mo-gla nabaviti ene čevlje, kaj še-le drugo obleko. Pomisliti pa moramo tudi, da ima ravno tako tudi po svoji strani vsakdanje potrebe, saj je ravnotako iz mesa in krvi ustvarjena kot drugi ljudje. S tem pa je v zvezi še druga stvar. Bil sem enkrat pri neki gospe, ki mi je tožila, da je imela ne-pošteno služkinjo. Ni moj namen takšne za-govarjati, ker s tem se jemlje ugled še ostalim. Jaz hočem samo opozoriti, kaj je tudi velikokrat vzrok, da zabrede služki-nja na nepošteno pot. Ako ima 20, 30 ali 40 K plače mesečno, ji je čisto nemogoče izhajati. V takšnem položaju se ji pa vedno bolj nudi kaka priložnost, ki pa pelje k nepoštenemu dejanju. Če se pa nahaja celo v hudem pomanjkanju, ji je še huje, pre-magovati se. Tako lahko pade ena, pade druga in kdo je kriv? — — — seveda, vsak vidi zopet le v služkinji zločinca! Je pa v resnici tako prav? Drugič zopet se sliši: Morala pada pri služkinjah. Ako se spustimo tudi pri tem vprašanju globlje, se bo tudi tukaj pokazalo, da ni samo en krivec, ampak našlo bi se dosti sokrivcev. Če je služkinja član družine, dajte ji mo-ralne opore, ne pa obratno ž njo ravnati. Upajmo, da se bodo dali ti nedostatki od-praviti, da se bo pokazala dobra volja na obeh straneh. Radi teh vrstic mislim, da mi pa nobeden ne bo zameril, ker vedno je bolje, da se resnica pove očito kot pa, da bi se posledice kritizirale in potem se zvrčala krivda na enega ali na drugega.

Poziv vsem služkinjam. Na predsto-ječo anketo se pozivljajo vse služkinje v Ljubljani, organizirane in neorganizirane, da se zglasijo od včetrš 18., 19., 20. ali 21. t. m. v prostorih »Krekove prosvete« v Alojzijevišči, prilijevo, od 8. do 10. ure dopoldne in popoldne od 3. do 5. ure. Ker je v interesu služkinj, se pozivljajo tem potom, da se zanesljivo odzovejo vse brez izjeme. — Tajništvo »Zveze služkinj«.

Lesni delavec.

Delavce, ki se pečajo z lesno stroko, prosimo, naj se vsak, ki se čuti z nami, zglašijo v pisarni Jugosl. Strokovne Zveze. Lesni delavci iz Ljubljane in okolice ima-mo namreč v kratkem važen sestanek. Za-to naj se zglašijo osebno od 8. dop. do 6. ure zvečer. Osebnost ali pismene prijave spre-ijema JSZ, Jugoslov. Tiskarna II. nadstr.

Krajevnim skupinam naznanjamo, da se je ustanovila Zveza lesnih delavcev. S tem bo olajšano delo, ob enem pa lahko dotični zaupniki dobe več pregleda in laž-je pridobe novih članov. — »Zveza lesnih delavcev« v Ljubljani.

Sestanek lesnih delavcev za št. Vid in šmarčno pod šmarčno goro se bo vršil čim-prej. Tovariši in zaupniki naj se pogovore, kda in kje bo. Gre za samostojno zvezo, da izvolimo skupen odbor. Na delo, za na-še delavce!

Čipkarica.

Sukanca ni mogoče dobiti. Težka je ta vest za vse čipkarice. Pričakovale so in pričakovale, nazadnje ostanejo brez naj-nujnejšega sredstva za nadaljno izvrševan-je svojega najljubšega dela. Je že tako. Hipno se ne more preobrniti položaj in treba bo še nekaj časa trpeti, da se vsa ta stvar na boljše stran obrne. Gotovo ni-smo pričakovali, da se bo ta kriza tako občutno prikazala. Pa letos je za domače obrti leto krize in smole. Niso samo čip-karice tako nesrečne. Tudi slavniki, si-tarji, žrebljarji in drugi trpe letos veliko. Neredne razmere v državi so zelo krive, da je naša domača obrt zaostala. Naša tr-govska zastopstva v inozemstvu so še pre-slabetna in premalo vplivna (ali pa noče-io), da bi skrbela za potrebne surovine, s

katerimi bi bil obstoj domače obrti vsaj v najnujnejši potrebi zagotovljen. Upanja še ne smemo izgubiti, pač pa vztrajati in vedno drezati, da se spravi naša stvar v hitrejši tek. Prihodnjič bomo morda že la-hko poročali o nekem drugem delu, ki stremi za tem, da se čipkaricam v bodoče zboljša njih gnetni položaj.

»Domoljub« piše: Čipkarstvo je v Sloveniji mnogo bolj razširjeno, kot se splošno misli. M. Cankar v Zürichu šteto naših čipkaric precej nad deset tisoč. Vse te mnogobrojne delavke so danes nezaposlene, ker ni potrebnega sukanca. Upanje je, da pride v kratkem; in to bi bilo v največjem interesu čipkaric kakor tudi naše države. Brezposelnost po-dpora je namreč, kakor se tudi zdi, neob-hodno potrebna, vendar nenravno zlo za vsako ljudstvo, ki ima zdrave roke in gla-vo, obenem pa tudi nezno breme za državno blaginjo. Zato pa: dajte nam sukanca, dajte nam dela, s tem pa poštenega zaslužka in jela! Ko pa gre za naš zaslužek, ne smemo na noben način pozabiti, da »v edinstvi je moč!« Le ako se organiziramo v čipkarskih združenjih, vse kra-jevne zadruge pa osnujejo svojo cen-tralo ali osrednjo zadrugo, ki naj jo država na vso moč podpira z denarjem in s svojimi strokovnjaki na polju zadrugi-nstva in čipkarske tehnike, le potem bo-mo lahko stopile čipkarice kot enako-močne pred kupce našega dragocenega blaga; le v tem slučaju bo čipkarstvo vre-lec blagostanja za mnoge in ne samo za nekatere, kakor tako lepo poudarja M. Cankar v »Večernem listu« od 15. jan.

K sodelovanju pri osrednji čipkarski zadrugi naj bi se pritegnile tudi druge naše gospodarske organizacije, ki stoje na temelju zadrugne samopomoči ali pa vsaj ni-so kapitalistične, oduške, stremeče le za kolikor mogoče velikim dobičkom, izžetim iz žuljev delovnega ljudstva.

Silno važen se mi zdi tudi predlog M. Cankarjeve, da naj bi osrednja čipkar-ska zadruga vzela v roko tudi lan, ga na-kupovala naravnost od jugoslovanskega kmeta (in lanu v Jugoslaviji ni malol!) ter ga dala v predelavo v tovarne, dokler si ne osnuje sama svoje predilnice. Ako se iz-ogne na ta način lan in predvino in sukanec desetim prekupecem, se bo to poznalo pri ceni sukančev kot noč in dan in naše lepe čipke bodo lahko tekmovala s celim svetom.

Seveda je pa treba za blago I. vrste tudi večjih klekljačic, ki se najlažje izurijo v dobrih šolah. Zato je skrbna nega čip-karskih šol državna in ljudska potreba. A vse ne bo nič pomagalo brez organizacije pri prodaji. Zato: »Le vkup, le vkup, uboga gmajna!« Vse za eno, ena za vse! to nam bodi geslo v bodočnosti, ne pa vsaka zase. Gosp. drž. nadzornik za domačo obrt Ivan Vogelnik bo gotovo vsako tozadevno pri-zadevanje podpiral na vso moč, kakor tudi država sama. Pošteno delo bodi naša želja, ne pa poniževalne podpore!

Slavniki.

Še nekaj več o vladni komisiji. Vlad-na komisija je odšla iz naših krajev. Z njo pa so nastale različne majhne komisije, ki so tudi obilno zaposlene z brezposelnimi podporami. To je hrupa in zabavljanja pri mnogih, ker se jim je podpora črtala ali pa zmanjšala. Delavski zastopniki, ki so bili zastopani pri komisiji in pa organiza-cija, so tudi velik predmet tem komisijam. Mnogi nočejo nikakor razumeti, da so te podpore določene samo za one de-lavce in delavke, ki so nujno potrebni in vsled slabih družinskih ali gospodarskih razmer korakajo nasproti največji bedi. Tem so se podpore nakazale. Vladni za-stopnik je vršil naloženo mu nalogo pra-vilno. Naši zastopniki so storili svojo dolž-nost in so s tem marsikomu obdržali še celo ali vsaj zmanjšano podporo. Tudi žu-pani so se postavili na stran delavstva. Le nevoščljivost mnogih je vzrok vsakemu razburjanju. Najmanjša krivda pade na de-lavске zastopnike. Ko bi oni res imeli ta-ko odločilno besedo, bi si tudi samemu se-bi pridržali podpore, ne pa da so marsi-komu istih tudi odvzete ali zmanjšane. Bo-dite tudi vi pravični!

Odgovori: M. H. Ihan. Vaše izražene prošnje ni mogoče podpirati. Uradni list z dne 3. X. 1919 dovolj jasno določa, da sprejema polno brezposelno podporo naj-starejši član v družini drugi dobe družin-ske doklade, kakor jih boste v tem sluča-ju tudi vi prejeli. Posredovanje bi nič ne izdalo. — M. P. Podrečje. Samoobsebi umevno so vsi napadi na Vas le izraz je-ze, ki nima upravičenega vzroka. V slu-čaju, ki ste ga mi navedli, se je žena sama že toliko pregrešila, da bi bila za kazneni radi nepravilne navedbe podatkov, ustavl-jena vsa podpora, kakor tudi možu. Naj bo vesela, da vsaj mož še dobiva podpo-ro, ne pa da bi svojo jezo zlivala na dru-gega, ki je vršil le svojo dolžnost in je pri vsej stvari popolnoma nedolžen.

Širite »Večerni list«!

Bolniški strežniki.

Dne 8. t. m. je priredila skupina bol-niških uslužbencev v Ljudskem domu v Dev. Mariji v Polju gledališko predstavo »Repošteva«, »Kmet Herod«, burka v dveh dejanjih, in enodejanko »Prepirljiva so-se-da«. Pri predstavi je sodelovala Orlov-ska godba iz D. M. v Polju. Prostori so bili že tri dni pred uprizoritvijo razpro-dani. Vse igre so izpadle nadvse pričako-vanje dobro in občinstvo je odšlo vkljub dolgi prireditvi polno hvale in zadovolj-nosti nad krasnim uspehom. V nedeljo dne 15. t. m. pa so priredili bolniški uslužbenci skupno z izobraževalnim dru-štvom v D. M. v Polju zabaven večer, kateri je tudi sijajno uspel.

Občni zbor. Dne 11. prosinca je ime-la »Zveza bolniških uslužbencev« svoj redni letni občni zbor. Skupina se je usta-novila meseca maja l. l. Pri občnem zboru je poročal predsednik tov. Pregelj. Zveza, takrat še ljubljanska skupina, je stopila takoj po ustanovitvi v mezno gi-banje. Treba je bilo nastopiti pri vladi, kakor tudi pri vodstvu bolnic. Imeli smo hude boje, ako smo hoteli, da smo si vsaj delno pomagali. Kar se nam je pri plači zboljšalo, nikakor ne zadostuje nam, niti za par dni. Imeli smo hude boje tudi z upravo. Naše mezno gibanje še ni kon-čano, naše nove zahteve leže še pri vladi in pri vodstvih. V nadaljnjem boju moramo še naprej vztrajati. — Odbor je ostal stari. Tovariši in tovarišice! Novo leto nas kliče k novemu in še bolj postrto-valnemu delu. Treba bo še bojev, predno dosežemo vse, kar zahtevamo. Vztrajati bo treba, delati skupno in uspeh nam ne bo izostal. Torej, čvrsto na delo!

Razne novice.

Napredek katoličanov v Švici. Kato-ličani v Švici so ponosni, ker je zasedel predsedniško mesto švicarske zaveze od-ličen državen Motta, ki je hkrati zave-den katoličan; poleg njega je v najvišjo zavezno oblast izbran kot zavezni svetnik A. Müsy iz Freiburga, ki slovi po svoji iz-redni zmožnosti ter je tudi zvest in vnet katoličan. Zastopnik katoličanov je v naj-višem svetu tudi Jemp iz Luzerna.

Povsod ista razbrzdanoost? Zveza duhovnikov severne tirolske je vložila pri deželni vladi prošnjo, naj bi prizadevanje duhovščine v boju zoper čez mero razpa-seno uživanje in veseljačenje podpirali tu-di vladni organi. Priporoča se zlasti: stro-ga kontrola policijske ure, brezobzidno kaznovanje vsake prekršitve, omejevanje in visoko obdavčenje plesnega dovoljenja. Mladostnim naj se prepove kaditi in poha-jati v javne gostilne.

Za to imajo denar. Socialdemokra-ška večina v dunajskem mestnem svetu se je proslavila skulpturnopolitičnim sklepom in dovolila 50.000 K kot strošek za pred-studije v svrhu mestnega krematorija (žgal-nice mrličev). Za vse so vneti ti ljudje, kar je proti Cerkv.

Cena živila v Parizu. Po strašni sve-tovni vojski občuti skoraj ves svet dragi-njo, da nikdar tega. O draginji ne tožimo samo mi, ki smo si ustanovili svojo drža-vo na avstrijskih razvalinah, temveč to-žijo tudi Angleži, Amerikanci in Francozi. Kako poceni se je pred vojsko živelo v Parizu in danes? Splošno ni tam več vi-deti ljudi nastavljenih pred prodajalnicami, kjer je prodajala občina, da bi trgovce prisilila k znižanju cen. Ali ta konkurenca je trajala presneto malo časa. Zdaj gredo cene zopet kvišku. Zmrzlo meso stane kilogram 5 do 6 frankov, mast 20 frankov (pred vojsko 4 franki), gos kg po 10 fran-kov, kakoš kg po 12 do 15 frankov, vino cenejše vrste liter po 2 franka, pred voj-sko je bilo pa po 61 centimov.

Svetovno shajališče trgovcev vseh narodov. V Parizu bo v dvajsetih mesecih pod streho velikanski hotel, ki bo stal štiri milijone funtov šterlingov. Rečeni hotel ima služiti za shajališče trgovcem vseh na-rodov.

Na Nemškem je prvi republikanski denar že v prometu: petdeset fenigov iz alu-minija. Na eni strani imajo napis 50 fenigov in letnico 1919. Vrednost denarja je v okvirju napisa: »Deutsches Reich«. Na drugi strani je pa relief žitnega snopa, nad katerim je napis »Sich regen — bringt Segen«.

Ali ima ženska pravico do vojaške službe? Na vojaškem poveljstvu v Gradcu se je te dni oglašil mlad mož v dobro znani nemški štajerski noši z dokolen-skimi hlačami in golimi koleno ter javil, da hoče vstopiti v novo avstrijsko arma-do. Ko je nato predložil svoje listine, se je izkazalo, da to ni možki, ampak vdova častnika bivše avstr.-ogrske armade. Ko ji je poveljnik rekel, da ženske ne mo-rejo biti vojaki in obljubil, da ji preskrbi primerno opravilo, je rekla, da noče po-stati perica ali postrežnica ter je vstra-jala na zahtevi, da jo sprejmejo v armado. Ko ji je niso hoteli ugoditi, je odšla z opazko, da bo svojo pravico do vojaške službe iskala dalje.

iz življenja nemških buršev. Nena-vadno življenje so živeli burši po vseučili-šnih nemških mestih. Da so se opotekali po ulicah, držeč v roki ogromne steklenice s pivom pri belem dnevu, ni bilo nič ne-navadnega. Nekoč je prišel v gostilnico, kjer je sedelo za mizo nekoliko opitih bur-šev, ravnatelj vseučiliške knjižnice, znani nemški pisatelj Maksimilijan Bern. Ko so ga burši zagledali, so se mislili norčevati iz njega, — pa so na nepravem naleteli. Klicali so mu: »Stari gospod, sedite k nam!« Ko se ni zmenil za njih vabilo, so mu zvedali vedno večje titelne. Ko se tudi zdi ni odzval, so ga vabili naprej: »Gospod doktor!« Ko se tudi na to ni zmenil za-nje, so ga jeli nazivati: »Gospod ravnatelj, gospod tajni svetnik, ekselencen in napo-sled g. minister. Ko mu je bilo enkrat za-dosti, je vstal in rekel: »Dragi gospodje, jaz sem dosti več, še več kakor ste dejali, sem dosti več, ko vi vsi skup. Jaz sem — trezen!«

Lasje in zdravje. Doslej se ni posve-čalo mnogo pozornosti temu, kako zavisi rast las od zdravega telesa. Neki zdravnik piše v angleškem listu o tej odvisnosti ter pravi, kako včasih človek naglo osivi po težkih duševnih mukah. V zadnji vojski se je večkrat pripetilo, da so mladi ljudje ali možje v najlepših letih, osiveli tako rekoč čez noč. Temu so enakomerno posiveli lasje, drugemu pa samo mestoma. Nekaj čudnega je to, da so dobili lasje v mnogih slučajih zopet svojo prvotno barvo, ko se je bolnikovo zdravje izboljšalo. Sicer si dandanes na Angleškem nihče ni to stori iz tega, če posivi. Ženske, in to mlade, tri-desetletne dame, se skoraj ponašajo s svo-jimi sivimi lasmi, ki jih delajo zanimive. Brivci pripovedujejo, da si danes ženske svet ne daje več barvati svojih sivih las. Pa še več, ženske, katere imajo še naravno barvo las, si dajo lase barvati sivo. Zani-mivo je, kako lahko se menjajo nazori in okus.

O monumentalni umetnosti. (Nekaj aforizmov.) Pomnik je dar, ki ga daruje ve-ča navzočnost ranjki preteklosti. Ta dar obdaja nimbus melanholije minljivosti. Trdno je položen na granitni podstavek, a bodočnost gleda mrtvo nanj iz oblakov. Pomnik naj ne bo kakor nagrobni kamen. Iz njega naj klije življenje ter bodi v post-k bodočemu rodu. — Pomnik je presledek med minulostjo in bodočnostjo. Navzočnost se šeta v njem. — Pomnik je velikanski ka-men, na katerem tajnostni znaki in odklo-povanja izpodbadajo k premišljevanju o vsem, kar je bilo, kar bo ter o sedanjosti. — Pom-nik je priklon, ki ga napravi čas pred svo-jim lastnim duhom. — Najtrši pomnik je vosek v roki močnega. Ubija ali pa oploja — kakršen je že. V toku časa stoji, kakor skala, a tudi kakor svarilo, ki lahko ovira ter neugodno vpliva. — Pomnik je tiho vprašanje večnosti. Negativni odgovor je že vnaprej zanesljiv. — Pomnik je protest ljudstva proti naravnim silam. Zbuja čut spoštovanja, a beg reči ostane isti. — Pom-nik je prijeten umetnikov sen o večnosti. Mladi ideali, ki jih je ustvaril, se starajo in razpadajo. Na njegovih razvalinah pa vsta-ja nov spomenik. In tako tvori monumen-talna umetnost prekrasno duševno pirami-do, v kateri prebivajo tajne želje mogočnih ter spomini in narodno hrepenenje.

Narodno gledališče.

Opera:

Dne 19. februarja, četrtek, »La Bohe-me«, abonement A.

Dne 20. februarja, petek, »Rusalka«, abonement E.

Dne 21. februarja, sobota, »Netopir«, abonement E.

Drama:

Dne 19. februarja, četrtek, »Favna«, uradna predstava izven abonementa.

Dne 20. februarja, petek, zaprto.

Dne 21. februarja, sobota, »Kristalni grad«, abonement A.

Odgovorni urednik Jože Rutar.
Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«.
Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.

Primate tatu!

Ali ga že imate? Morda želite vedeti vse-bino? Taka-le je:

1. Primate tatu!
2. Ali ste prijeli pravega?
3. Perejo se!
4. Pa vendar!
5. Da se razumemo!
6. Dobrota je s'rota.
7. Rešena uganka.
8. Kdaj bo letno na svetu?
9. Farovž ali oštarija?
10. Stara pesem.
11. Ljudstvo moje...
12. Kje je torej tat?

Knjižica se dobi v Ljubljani v Jugo-slovanski knjigarni in v prodajalni Kato-liškega tiskovnega društva za ceno 2 K.